

KÜRT DİL HAKLARINI İZLEME VE RAPORLAMA PLATFORMU

Türkiye'de Kürt Dili ve Kültürüne Yönelik Sistematik İhlaller Raporu

2025

KURDISH MONITORING

Mesopotamia Observatory of Justice

QXW

Kurdish Monitoring Hakkında

Kurdish Monitoring, Türkiye'de Kürt dili ve kültürüne yönelik sistematik ihlalleri belgelemek, izlemek ve bu verileri düzenli raporlarla kamuoyuna sunmak amacıyla kurulmuş bağımsız bir inisiyatiftir.

Platform, dilsel çoğulculuğun temel bir insan hakkı olduğu ilkesinden hareketle, Kürtçenin kamusal alanda kullanımının önündeki engelleri görünür kılmayı ve bu ihlallere karşı veri temelli savunuculuk yapmayı hedeflemektedir.

Platformun İşleyişi ve Hedefleri

1. Veri Toplama

- Açık kaynaklar (resmi belgeler, mahkeme kararları, yerel ve ulusal medya) üzerinden ihlal kayıtları tutulacak.
- Sivil toplum kuruluşları, avukatlar ve mağdurlarla iş birliği yapılarak saha verileri derlenecek.

2. Raporlama

- Düzenli Raporlar:** Altı aylık ve yıllık periyotlarla kapsamlı analizler yayınlanacak.
- Bilgi Notları:** Acil ihlal durumlarında veya önemli gelişmelerde hızlı değerlendirme metinleri hazırlanacak.

Nihai Hedef

Kurdish Monitoring, Kürtçenin Türkiye'de anayasal güvenceye alınmasını, kamusal alanda özgürce kullanılmasını ve kültürel mirasın korunmasını savunur. Dilsel çeşitliliğin demokrasinin temel taşı olduğu inancıyla, hak ihlallerinin son bulduğu bir gelecek için veriye dayalı mücadele yürütür.

Türkiye'de Kürt Dil Haklarının Mevcut Durumu

Türkiye'de Kürtçe, yasal ve fiili engellerle karşılaşmaktadır.

Eğitim Hakkı

Anadilde eğitim hakkı tanınmamakta. seçmeli ders ve özel eğitim kurumlarının açılması ile sınırlı tutulmakta, Kürtçe öğretmen atamaları sembolik düzeyde kalmaktadır.

Kültür ve Sanat

Tiyatro oyunları, konserler ve edebi eserler keyfi yasaklarla karşılaşmakta; sanatçılar hedef gösterilmektedir.

Medya ve İletişim

Kürtçe yayın yapan gazete, dergi ve sosyal medya hesapları sansüre uğramakta, erişim engelleriyle karşılaşmaktadır.

Kamusal Alan

Belediyelerin Kürtçe tabela veya uyarı yazıları silinmekte; düğünlerde Kürtçe müzik ve halay "suç" kapsamında değerlendirilmektedir. Milletvekillerinin Meclis'te Kürtçe konuşmaları kesilmekte, tutanaklara "bilinmeyen dil" gibi ifadeler yazılmakta. Sağlık alanında, iş hayatında ve benzeri kamusal alanlarda, Kürtçe kullanımı engellenmektedir.

Hapishaneler

Mahkumların Kürtçe iletişim kurması engellenmekte, mektup ve kitaplarına el konulmaktadır. Kürtçe kullanmakta ısrar eden mahkumlar, hapishane yönetimlerinin baskılarıyla karşılaşmakta, cezalandırılmakta (görüş yasağı, iletişim yasağı vb) ve infazları yakılmaktadırlar.

2025: Sistemik İhlallerin Gölgesinde Bir Yıl

Kurdish Monitoring 2025 Raporu, Türkiye'de Kürt dili ve kültürüne yönelik baskıların münferit vakalar olmaktan çıkıp, kamusal alanın her hücreğine sirayet eden sistematik bir politika haline geldiğini bir kez daha ortaya koymaktadır.

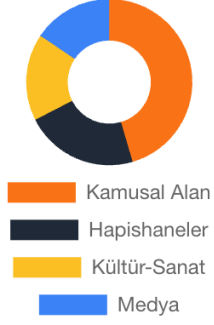
Bu yılın verileri, Kürtçe'nin kullanımının sadece sokakta değil, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden (TBMM) yüksek güvenlikli cezaevlerine, düğün salonlarından üniversite kampüslerine kadar hayatın her alanında kriminalize edildiğini **bir kez daha** göstermektedir. Hakkâri'de sokakta şarkı söyleyen gençlerin gözaltına alınmasından, Meclis kürsüsünde halkın iradesini temsil eden milletvekillerinin mikrofonlarının kapatılmasından; 86 yaşındaki din alimi Mela Silêman Sebrî'nin Kürtçe hutbe okuduğu için cezaevinde tutulmasından, Amedspor forması üzerindeki "Hebûn" (Varoluş) ibaresinin yasaklanmasına kadar uzanan geniş bir ihlal yelpazesi ile karşı karşıyayız.

Raporda öne çıkan en çarpıcı bulgulardan biri, "bilinmeyen dil" veya "..." (üç nokta) politikasının ısrarla sürdürülmesidir. Meclis tutanaklarına yansıyan bu sansür, cezaevlerinde "anlaşılmayan dil" gerekçesiyle mektupların engellenmesi ve telefon görüşmelerinin kesilmesi şeklinde pratik bir cezalandırma aracına dönüşmüştür. Antalya Valiliği'nin sokak düğünlerini yasaklaması gibi idari kararların, fiili olarak Kürt kültürel pratiklerini hedef alması, ayrımcılığın kurumsal boyutunu gözler önüne sermektedir.

VERİ ÖZETİ

2025 yılı raporlama döneminde; **Kamusal Alan** kategorisinde 25, **Medya** alanında 15, **Kültür-Sanat** alanında 18 ve **Hapishaneler** kategorisinde 12 olmak üzere toplamda 70'in üzerinde somut hak ihlali kayıt altına alınmıştır.

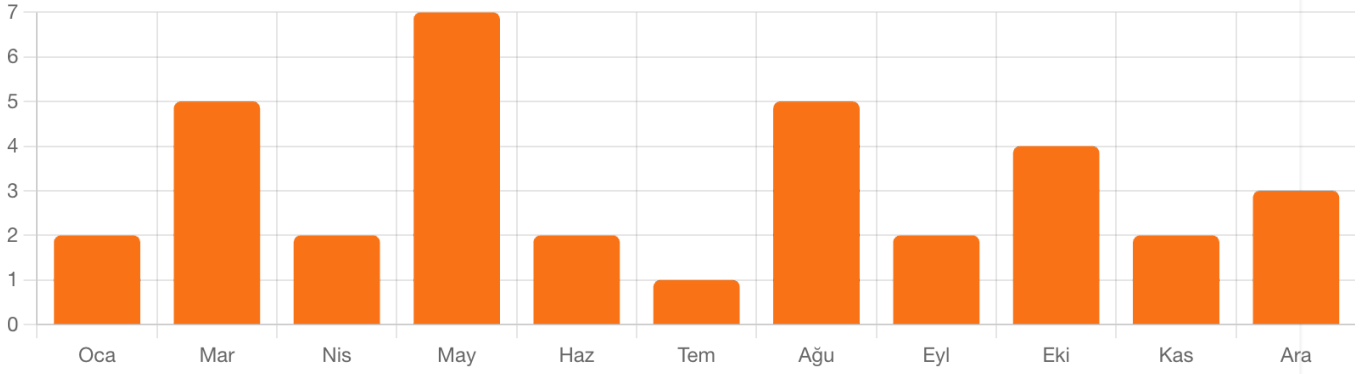
2025 İHLAL DAĞILIMI

2025 Yılında İhlallerin Raporlandığı İller

Kamusal Alan

OCAK

* DEM Parti milletvekili Meral Daniş Beştaş, Erzurum'un Karaçoban ilçesindeki bir ortaokulda seçmeli ders formlarının eksik düzenlendiğini, Kürtçe'nin Kurmanci ve Zazaki ve diğer dillerde ders seçme hakkının engellendiğini belirtti.

* Hakkâri'de 11 kişi, sokakta Kürtçe şarkıya eşlik etmeleri suçlama konusu yapılarak gözaltına alındı.

MART

* Gebze Teknik Üniversitesi'nde 20 kişilik kadın öğrenci grubunun 8 Mart Kadınlar Günü için yapmak istedikleri yürüyüş, "Kürtçe slogan atılacağı ve Kürtçe döviz taşınacağı" gerekçesiyle okul yönetimi tarafından engellendi.

* DEM Parti milletvekili Gülderen Varlı, Meclis Genel Kurulu'nda konuşması sırasında İran'da katledilen Jina Emînî'nin ismini söylediği anda Kürtçe konuşacağı düşünülerek mikrofonu kapatıldı. "Jin Jiyan Azadî" ifadesi Meclis tutanaklarına geçirilmedi.

* Amedspor taraftarlarının Sakaryaspor maçında stada asmak için hazırladığı Kürtçe ve Türkçe "Seni Yok Sayacaklar" yazılı pankart, Kürtçe içeriği nedeniyle yasaklandı. Sonrasında izin verildi.

* Konya'da Ekrem İmamoğlu'nun gözaltına alınmasını protesto eden bir eylemde açılan Kürtçe pankart, bazı göstericilerin tepkisi üzerine indirildi.

* Kürd Dil Hareketi Derneği (HezKurd) tarafından Kürtçe ders hakkına dikkat çekmek amacıyla Avcılar Öğretmen Evi'ne asılan "Hûn bi xêr hatin fitara me/ iftarımıza hoşgeldiniz yazılı afiş bir kişinin bıçaklı saldırısına uğradı.

NİSAN

* Antalya Valiliği'nin aldığı karar doğrultusunda sokak düğünleri yasaklandı. Uygulama, Kürt nüfusun yoğun olduğu mahallelerde Kürtçe düğünlerin engellenmesine yol açtı.

* HezKurd Başkanı Avukat Suphi Özgen hakkında, Esenyurt'taki Kürtçe ders tanıtımı etkinlikleri gerekçe gösterilerek "Halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma" suçlamasıyla soruşturma başlatıldı.

MAYIS

* Kocaeli Büyükşehir Belediye Meclisi Mayıs ayı toplantısında DEM Partili meclis üyesi, Kürt Dili Bayramı'nı kutlamak istediği sırada Belediye Başkanı Tahir Büyükkakın'ın müdahalesine maruz kaldı.

* Iğdır Belediyesi'ne asılan Kürtçe tabela, sosyal medyada hedef gösterildi.

* Diyarbakır Surları'na asılan "Azadî İmamoğlu pankartları polis tarafından toplatıldı.

* Yalova TOBB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde Kürtçe halay müziği çalınan bir etkinlikte, okul müdür vekili tarafından müzik kesilerek etkinlik sonlandırıldı.

* Dicle Üniversitesi'nin mezuniyet törenine "Şagirtên Apê Musa Hatin" yazılı Kürtçe pankart ile katılmak isteyen öğrencilerin pankartı güvenlik gerekçesiyle engellendi.

* Özgürlük için Hukukçular Derneği (ÖHD) İstanbul Şubesi, 15 Mayıs Kürt Dil Bayramı dolayısıyla Çağlayan'da bulunan İstanbul Adliyesi önünde basın açıklaması gerçekleştirdi. Açıklamada "Divê zimanê Kurdî bibe zimanê fermî û perwerdeyê" yazılı pankart açıldı. Polis avukatları ablukaya alarak açıklama yapmalarını engellemek istedi.

* Tekirdağ Çerkezköy'de açılan Mezopotamyalılar Dil Kültür Araştırma ve Geliştirme Derneği'ne askerler gelerek tabeladaki Kürtçe harflere tepki gösterdi, sorgulama yaptı. Dernek yöneticilerinden Cevdet Zılanlı, "Derneğin açılışından bir gün sonra ilçe karakolundan bazı asker ve dernekler masasından bazı siviller, derneğimize gelip sorgulama yaptılar. En önemlisi dernek tabelasında Kürtçe büyük harflerle yazılmasına tepki göstererek bu durumu Kürtçenin Türkçeden üstün olarak değerlendirmeleri oldu ve bu kelimelerle ilgili hukuka aykırı yorumlar yaptılar" dedi.

HAZİRAN

* Almanya'nın Mannheim kentinde Kürtçe müzik söyleyen bir müzisyen, "Türküm ben" diyerek saldırıya uğradı.

* İstanbul-Diyarbakır uçuşu öncesinde Pegasus yer hizmetleri personeli, Türkçe bilmeyen Kürt yolcuları azarlayarak "Türkçe bilmek zorundasınız" dedi. Olaya tanık olan psikolog Duygu Berekatoğlu yaşananları X hesabından paylaştı. Berekatoğlu, Türkçe bilmeyen bir grup Kürt vatandaşın fazla kabin bagajı sorunu nedeniyle yaşanan tartışmada azarlandığını "Burası Türkiye, Türkçe ortak dil bilmek zorundalar dediğini aktardı.

TEMMUZ

Piknik Dönüşü Şiddet

İstanbul Bayrampaşa'da araçlarında Kürtçe müzik dinleyen 10 kişilik bir aile, polisler tarafından durdurularak darp edildi, biber gazına maruz bırakıldı ve gözaltına alındı. Valilikten yapılan açıklamada, Bayrampaşa İlçesi'nde yüksek sesle müzik dinlendiği tespit edilen araçta bulunan şahıslara emniyet mensuplarının sözlü uyarıda bulunduğu ve uyarı sonrası polis ekiplerine fiziki saldırıda bulunduğu ifade edildi.

AĞUSTOS

Dil Derneği Mühürlendi

İzmir Konak'ta Kürtçe dil kursları veren Avesta Derneği, belediye zabıtalrı tarafından mühürlendi.

Belediye Tabelasına 'Işık' Uyarısı

Diyarbakır Kocaköy Belediyesi'ne kaymakamlık tarafından, tabeladaki Türkçe bölümün karanlıkta bırakılıp Kürtçe bölümün ışıklandırıldığı iddiasıyla resmi uyarı yazısı gönderildi. Kocaköy Belediyesi, levhanın teknik bir arıza nedeniyle çalışmadığı belirtildi. Belediye, kaymakamlık tarafından mesai saatleri dışında kendilerine gönderilen yazıya rağmen, söz konusu durumu inceleme fırsatının olmadığını belirtti.

Kürtçe Hutbe Cezası

Hakkari'nin Şemdinli ilçesinde, tanınan din alimi 86 yaşındaki Mela Silêman Sebrî (Süleyman Sabri Mavi), "Kürtçe hutbe okuduğu ve sivil cuma namazı kıldırıldığı gerekçesiyle 1 yıldır Elazığ Cezaevi'nde tutuluyordu. İlerleyen yaşı ve ağır sağlık sorunları nedeniyle uzun süredir tahliye talep edilen Mavi için, doktor raporları ve kamuoyu baskısı sonucunda, ev hapsi cezası verildi.

Kürtçe Konuşanlara Saldırı

Mersin'in Çamlıyayla ilçesine bağlı Kisecik Köyünde, Kürtçe konuştukları gerekçesiyle 8 kişilik bir aile saldırıya uğradı. Saldırıda ağır yaralanan Adnan Nazlı, yoğun bakımda tedavi altına alındı.

Meclis Komisyonu'nda Kürtçe'ye Sansür

Meclis'te kurulan "Milli Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu'nda dinlenen Barış Anneleri'nin Kürtçe konuşması Komisyon Başkanı Numan Kurtulmuş tarafından Meclis içtüzüğü gerekçe gösterilerek engellendi. Barış Anneleri'nden Nezehat Teke, Sultan Bozkurt ve Rebia Kıran'ın Kürtçe kelime ve cümleleri tutanaklara "..." olarak geçti. Konuşmacıların Kürtçe konuştuğunu belirtmek yerine tutanağın ilgili sayfasının altına "Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi" notu düşüldü.

EYLÜL

Amedspor Formasına Ceza

TFF Hukuk Müşavirliği, Amedspor'u İstanbulspor maçına "Koma me bona we" (Grubumuz sizin için) yazılı göğüs reklamıyla çıktığı gerekçesiyle PFDK'ya sevk etti. Kurul, kulübe 110 bin TL para cezası verdi.

Kürtçe Eğitim Talepli Yürüyüşe Engel

Mardin'in Kızıltepe ilçesinde Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğitim Sen) temsilciliği tarafından yapılmak istenen Kürtçe eğitim talepli yürüyüş ve basın açıklaması, izinsiz olduğu gerekçesiyle polislerce engellendi.

Öğrencilere Gözaltı

İzmir Menemen'de sınıfta Kürtçe müzik eşliğinde halay çektikleri videoyu paylaşan 6 lise öğrencisi gözaltına alındı. Paylaşımı yapan öğrenci "örgüt propagandası" suçlamasıyla tutuklandı.

Amedspor'a Kürtçe Formadan İkinci Ceza

Amedspor'un formasında bulunan sponsor firmanın Kürtçe ifadesi "Koma me bona we" (Grubumuz sizin için) sebebiyle TFF tarafından "sportif ekipman talimatına aykırılık" gerekçesiyle ikinci kez 110 bin TL para cezasına çarptırıldı.

Meclis'in Kürtçe Paylaşımı Saldırıya Uğradı

"Milli Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu" ve Meclis Başkanı Numan Kurtulmuş, komisyon üyeleri ile birlikte gittiği Diyarbakır'da Dicle Üniversitesinin düzenlediği etkinlikte Kürtçe bir şiir okudu. Kurtulmuş'un şiir okuduğu anlar, TBMM'nin resmi X hesabında paylaşıldı. Bu paylaşım, sosyal medyada saldırıya uğradı.

TÜRMOB Kurulu'nda Kürtçe'ye Engel

Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB)'un gerçekleşen 25'inci Olağan Genel Kurul'unda, Kürtçe konuşma talebi engellendi. Çağdaş Demokratlar Grubu'nun kazandığı genel kurulda, Yönetim Kurulu'na bağımsız aday olarak giren Hüseyin Bayrak'ın seçim konuşmasına Kürtçe selamlama ile başlaması, muhasebeci ve müşavirlerden oluşan bir grup tarafından yuhalandı.

Pine Kafe Davası

Diyarbakır'da yalnızca Kürtçe hizmet vereceğini duyurduğu için "örgüt propagandası" suçlamasıyla yargılanan Ramazan Şimşek'in davası görüldü, duruşma 2026'ya ertelendi.

Meclis Tutanaklarına giren Kürtçe ifadeler, Sonra Çıkarıldı

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda devam eden İçişleri Bakanlığı 2026 bütçesi görüşmelerinde kullanılan Kürtçe kelimeler tutanaklarda yer aldı. Görüşmelerde İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın bütçe sunumunun ardından milletvekilleri söz aldı. DEM Parti Milletvekilleri Dilan Kunt Ayan ve Mehmet Rüştü Tiryaki'nin konuşmalarında kullandıkları Kürtçe kelimeler ilk kez TBMM tutanaklarına yansıdı. Tiryaki, "Jinkart" ve "Şaredariya Xelfetî" (Halfeti Belediyesi) ifadelerini Kürtçe kullandı. Dilan Kunt Ayan'ın konuşmasında geçen "Jin, Jiyan, Azadî" sloganı ise tutanağa "..." şeklinde geçti. Tutanaklardaki Kürtçe ifadeler, yaklaşık 2 saat sonra tutanaklardan çıkarıldı. Kürtçe ifadeler yerine tırnak içinde 3 nokta işareti kullanılırken sayfa sonunda "Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi" notu yer aldı.

ARALIK

Amedspor Cezasına İptal

TFF Tahkim Kurulu, Amedspor'a Eylül ayında "Koma me bona we" reklamı nedeniyle verilen para cezasını hukuka aykırı bularak oy birliğiyle iptal etti.

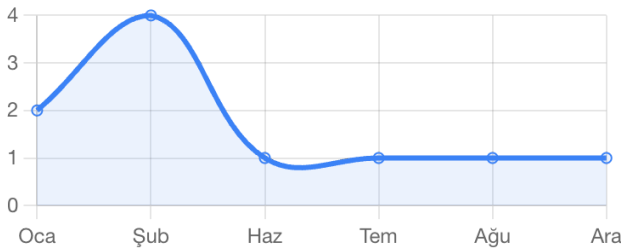
Eskişehir'de Kurs Baskını

Eskişehir'de bir kafede düzenlenen Kürtçe dil kursu, İlçe Milli Eğitim ve polis baskısıyla "izinsiz eğitim" gerekçesiyle engellendi.

Şırnak'ta Ev Baskınında Kürtçe'ye Engel

Şırnak'ta Vakıf Kent ve Bahçelievler mahallelerinde Abdullah Temelkuran ve Serhat Temelkuran ile İrfan Kabul'un gözaltına alınması için yapılan ev baskınlarında İrfan Kabul'un Türkçe bilmeyen annesi Hanife Kabul'un Türkçe konuşmaya zorlanarak darp edildiği iddia edildi. Annesinin Türkçe bilmediğini söyleyen kızına polislerin, "Kürtçe konuşmak yasak" dediği ifade edildi.

Medya

Medya alanındaki ihlaller ağırlıklı olarak internet sitelerine erişim engelleri, sosyal medya hesaplarının kapatılması ve TV kanallarındaki canlı yayın sansürleri olarak gerçekleşti.

OCAK

* Mezopotamya Ajansı'nın 263 bin takipçili X (eski adıyla Twitter) hesabı ile JINNEWS ve Yeni Yaşam'ın hesapları erişime engellendi. MA'nın yeni hesabı da kısa sürede askıya alındı.

ŞUBAT

* Adıyaman 2. Sulh Ceza Hakimliği, Mezopotamya Ajansı'nın web sitesine "milli güvenlik ve kamu düzeninin korunması" gerekçesiyle erişim engeli getirdi.

* Voice of America'nın (Amerika'nın Sesi) Kürtçe servisinin web sitesi aynı gerekçeyle erişime engellendi.

* Gazeteci Abdurrahman Gök'ün YouTube, X ve Instagram hesapları, Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellendi.

* Mezopotamya Ajansı'nın web sitesi, JINNEWS'in Türkçe ve Kürtçe X hesapları erişime kapatıldı.

* JINNEWS ve Xwebûn'un X hesapları Türkiye'den erişime engellendi.

* Sözcü TV sunucusu Serap Belovacıklı, Ahmet Türk'ün, PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın 27 Şubat'ta kamuoyu ile paylaşılan mektubunu Kürtçe okuduğu anları yayınlamadı. Belovacıklı, "Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde resmi dil olarak Türkçe yaptıklarında ekrana getireceğiz" dedi. Belovacıklı "Kürtçe'yi kimse anlamıyor" ifadesi kullandı. Habertürk TV ve NTV de Kürtçe bölümleri sansürledi.

HAZİRAN

* Ekşi Sözlük'te bir kullanıcının "Kürtçe içerik olsun" önerisi yoğun ırkçı tepkilere maruz kaldı.

TEMMUZ

Sosyal Medya Kapatma

Kürtçe yayın yapan 'Ajansa Welat' Instagram hesabı kapatıldı.

AĞUSTOS

Devam Eden Engeller

Ajansa Welat ve Kürtçe gazete Xwebûn'un Instagram hesapları tekrar erişime engellendi.

ARALIK

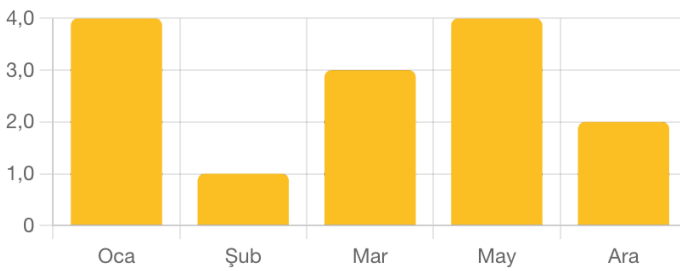
Yayınevi Tabelasına Saldırı

İzmir'de Pêrî Yayınları'nın ofisinin tabelasındaki Kürtçe ve Türkçe yazılar siyah spreyle boyanarak saldırıya uğradı.

Kültür – Sanat

Hedef: Kitaplar ve Şarkılar

2025'te konser yasakları, kitap toplatma kararları ve sanatçılara yönelik davalar kültür-sanat alanındaki baskıların ana eksenini oluşturdu.

OCAK

* Polis, Diyarbakır'daki Kürt Edebiyatçılar Derneği'ne (Komeleya Wêjekarên Kurd) baskın düzenledi; 150 kitap ve 1500 gazete nüshasına el koydu.

* Muş Alparslan Üniversitesi Kürt Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden bir akademisyene, derslerinde Kürtçe şiir okutması nedeniyle soruşturma açıldı. Bölüm başkanlığının başlattığı soruşturmanın gerekçesi ise, kitapların "siyasi içeriğinin uygun bulunmaması" olarak açıklandı. Soruşturma açılmasına gerekçe yapılan kitaplar, üniversitenin kütüphanesinin listesinde bulunan, Kültür Bakanlığı onaylı Avesta Yayınevinden çıkan Fatma Savcı'nın, Sor yayınlarından çıkan Arjen Arî'nin ve Lis Yayınlarından çıkan Cegerxwîn'in şiir kitapları. Söz konusu kitaplar hakkında hiç bir yasak veya soruşturma kararı bulunmuyor.

* Sanatçı Kasım Taşdoğan, Kars ve Çanakkale'de söylediği üç Kürtçe şarkı nedeniyle "örgüt propagandası" suçlamasıyla 30 ay hapis cezasına çarptırıldı.

* Yönetmen Kazım Öz, "Zer filmi nedeniyle gözaltına alındı.

ŞUBAT

* Japonya'da konser vermek isteyen Kürt sanatçı Seyda Perinçek gözaltına alınıp sınır dışı edildi. Konserin Türk konsoloslğunun girişimiyle iptal edildiği iddia edildi.

* İzmir Konak'taki Jîn Art Sanat Evi'ne polis baskını düzenlendi; güvenlik kameraları devre dışı bırakıldı, kitaplara ve bilgisayarlara el konuldu. Yazı tahtasına Türk bayrağı çizildi.

* Kürt sanatçı Mazlum Akpolat, 2016'da seslendirdiği bir Kürtçe şarkı nedeniyle aldığı 22 ay 15 günlük hapis cezası sonucunda tutuklandı.

MART

* Kürt yazarlar Mevlüt Aykoç, Sami Tan, Ronahî Önen ve Sadık Varlı, Kürtçe eğitim materyali olan "Hînker kitabı nedeniyle gözaltına alındılar. Kitapta fotoğrafları yer aldığı gerekçesiyle İzzet Çınar ve Şükriye Çınar da gözaltına alındı. Aykoç, Tan, Öner ve İzzet Çınar ile Şükriye Çınar'a adli kontrol şartı getirildi. Varlı serbest bırakıldı.

MAYIS

* Yazar Şerif Yılmaz'ın Kürtçe romanı "Lawikê Gundî savcılık kararıyla "örgüte müzahir yayın" gerekçesiyle toplatıldı.

* Van'da Nupelda Tiyatro'nun "Ma Diz Yek E!" adlı Kürtçe oyununu Van Devlet Tiyatrosu sahnesinde sahneleme talepleri tüm başvurulara rağmen reddedildi.

* Bitlis'te AKP Belediyesi tarafından düzenlenen Gençlik Festivali ve Kitap Fuarı'na katılmak isteyen 5 Kürt yazar, Valilik kararıyla kitap fuarına alınmadı.

* Diyarbakır'da Büyükşehir Belediyesi tarafından Sur İlçesi'nde bulunan Gazi Caddesi'nde kaldırıma işlenen Klasik Kürt şairlerinden Melayê Cizîrî, Feqiyê Teyran, Hacı Qadirê Koyî, Melayê Xasî ve Siyapûş gibi 40 şairin beyitleri saldırıya uğradı. Belediye, beyitleri kaldırıp direklerle astı.

ARALIK

* Koma Amed'in İstanbul Küçükçekmece'de vereceği konser, kaymakamlık tarafından konserin gerçekleşeceği gün, "uygun görülmeyerek" yasaklandı.

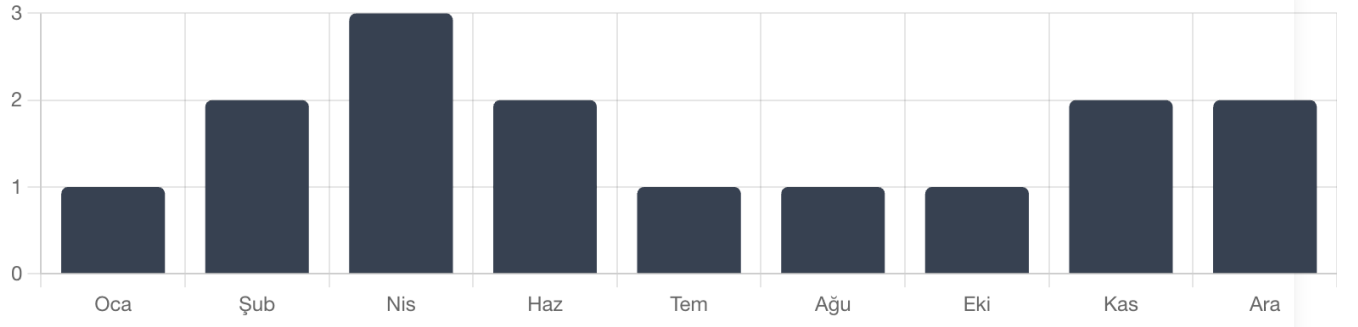
* Awazê Çiya müzik grubunun "Dara Jiyanê albümü artık Spotify üzerinden Türkiye'de, Ankara 4. Sulh Ceza Mahkemesi'nin çıkardığı bir kararla erişime engellendi. Mahkeme, 2025/8842 sayılı kararla, 5651 sayılı Kanun'un (İnternet Kanunu) 8/A maddesi uyarınca albümün Spotify üzerinden dinlenmesini yasakladı. Türkiye Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kurumu'nun (BTK) bu kararı Spotify'ya bildirmesi üzerine albüme Türkiye'de erişim engellendi.

Hapishaneler

AĞIR İHLALLER

İhlal Türleri

- İletişim Yasağı (Telefon/Mektup)
- Kitap/Yayın Yasağı
- Disiplin Cezaları / İnfaz Yakma
- Anadilde Savunma Engeli

OCAK

* Erzurum Dumlu 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Hapishanesinde tutuklu Salim Güran'ın ailesiyle Kürtçe telefon görüşmesi yapması engellendi.

ŞUBAT

* Kırşehir Yüksek Güvenlikli Hapishanesinde bazı Kürtçe kitaplar sadece dillerinden dolayı mahpuslara verilmedi.

* Erzincan Kadın Hapishanesinde Kürtçe mektuplar 4-5 ay bekletiliyor.

* Elazığ 1 Nolu Hapishanesinde Kürtçe kitaplara erişim engelleniyor, tercüme ücreti talep ediliyor.

NİSAN

* Elazığ Hapishanesinde Cengaver Aykul'un Kürtçe sözlük bulundurması nedeniyle aldığı disiplin cezası, AYM tarafından ifade özgürlüğü ihlali sayıldı. Tazminata hükmedildi.

* Bolu Hapishanesinde İhsan Balkaş'ın Kürtçe mektupları "anlaşılmadığı" gerekçesiyle gönderilmedi; çeviri ücreti talep edildi.

* Bolu Hapishanesinde 33 mahkumun tahliyesi, Kürtçe kitap ve yayın okudukları gerekçesiyle engellendi.

HAZİRAN

* Bolu Hapishanesinde Kürtçe mektuplar gönderilmiyor, yayınlara erişim kısıtlanıyor.

* Marmara'daki 17 hapishanesinde Kürtçe ve muhalif yayınlara sistematik erişim engeli uygulanıyor.

* Erzurum Hapishanesinde zerinde "Hebûn" yazan Amedspor forması, Kürtçe içerik gerekçesiyle mahpusa verilmedi.

TEMMUZ

şarkı Defterine Hücre Cezası

Erzincan Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde Agit Kortak'a, not defterindeki Kürtçe şarkı sözleri nedeniyle 11 gün hücre cezası verildi.

Amedspor Formasında Israr

Erzurum Cezaevi idaresi, Haziran ayında üzerinde bir mahpusa verilmeyen üzerinde Kürtçe "Hebûn" (Varoluş) yazan Amedspor formasını ikinci kez reddetti.

AĞUSTOS

Kitap Kotası

şırnak T Tipi Cezaevi'nde mahkumlara Mem  Zn dışında Kürtçe kitap verilmediği aktarıldı.

EKİM

Telefonda Türkçe Dayatması

Erzincan Kadın Cezaevi'nde telefon görüşmelerinde Kürtçe konuşan mahpuslara Türkçe konuşmaları dayatıldı.

KASIM

Genel İhlaller

HD raporuna göre Antalya bölge cezaevlerinde Kürtçe mektuplar "tercüme" bahanesiyle kaybediliyor. Erzincan'da telefon hakkı sırasında Kürtçe konuşmak yasaklanıyor, çıplak arama dayatılıyor.

Kürtçe Savunma Hakkı Engeli

Antalya Manavgat S Tipi Cezaevi'nde tutulan Ümit Tamur, Cesim Yıldırım, İbrahim Ertaş ve Özkan Bayhan, Manavgat 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada Kürtçe savunma yapmak istediler. Hakim, Kürtçe savunma yapmak isteyen mahkumlara, "Benimle dalga mı geçiyorsunuz? Burası Türkiye Cumhuriyeti mahkemeleri, benim mahkememde Türkçe konuşacaksınız, Kürtçe konuşturmam, siz kim olduğunuzu sanıyorsunuz" diyerek Kürtçe savunma talebini reddetti.

Kürtçe Faks Engeli

Erzurum 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nden yargılandığı davanın duruşmasına katılmak üzere Bitlis Ahlat T Tipi Cezaevi'ne götürülen Dilaver Karasu'nun Kürtçe göndermek istediği faksı engellendi.

KURDISH MONITORING

Türkiye'de Kürt Dili ve Kültürüne Yönelik Sistemik İhlaller Raporu - 2025